

Таблица 2 – ПО, используемые в производстве строительных материалов

ПО	Производимые материалы
Шлаки черной металлургии: доменные мартеновские ферромарганцевые и др.	Портландцемент (производство клинкера) Портландцемент с минеральной добавкой Шлакопортландцемент Шлакощелочные вяжущие Смешанные бесцементные вяжущие Заполнители для бетонов Шлаковая вата Шлакоситаллы и т.д.
Отходы цветной металлургии: шлаки (медеплавильных печей, никелевого производства, свинцовой шахтной плавки и т.д.), шламы (бокситный, нефелиновый, каолиновый, бокситонефелиновый и др.)	Вяжущие автоклавного твердения Портландцемент (производство клинкера) Нефелиновый цемент Песок и щебень Материалы для укрепления грунтов Огнеупоры Теплоизоляционные материалы и т.д.

Наиболее эффективным решением проблемы ПО является внедрение малоотходных производств за счет принципиального изменения технологических процессов, разработки систем с замкнутым циклом, обеспечивающих многократное использование сырья. Важность комплексного использования сырьевых материалов, при котором ПО одних производств являются исходными сырьевыми материалами других, можно рассматривать в нескольких аспектах. Во-первых, утилизация отходов позволяет решить задачи устранения вредных выбросов и охраны ОПС, освобождения земельных угодий. Во-вторых, ПО в значительной степени покрывают потребность ряда перерабатывающих отраслей в сырье. В-третьих, при комплексном использовании сырья снижаются удельные капитальные затраты на единицу продукции и уменьшается срок их окупаемости.

ОЦІНКА РЕКРЕАЦІЙНОЇ ЄМНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ МАРШРУТІВ ОКРЕМИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРИРОДНИХ ПАРКІВ УКРАЇНИ

*Доповідач – Шангіна С.В., ст.,
Науковий керівник – Полетаєва Л.М., доц., к.геогр.н.,
Одеський державний екологічний університет, Україна
stef_shang@yahoo.com*

В даний час все більше відчувається прямо пропорційний зв'язок між рекреаційно-туристичною діяльністю та економікою регіону та країни в цілому,

тому що розвиток інфраструктури, сфери послуг та облаштування зон відпочинку однозначно позитивно впливає на рекреаційно-туристичну привабливість природних територій та інтерес з боку іноземців та громадян України.

Розвиток однієї з найвагоміших категорій природно-заповідного фонду - національних природних парків (НПП) як фундамента для еколого-пізнавального туризму та рекреації в зонах стаціонарної рекреації та буферних зон стає пріоритетним напрямом.

Поміж заходів щодо поліпшення інтересу і, як наслідок, частоти відвідування серед рекреантів та туристів перевагу займає створення туристичних маршрутів, екологічних стежок; облаштування їх інформаційними стендами, зонами відпочинку, доріжками з комфортним покриттям, смітниками.

Підвищення популярності туристичних маршрутів тягне за собою збільшення антропогенного навантаження на території природних парків, тому необхідно контролювати та нормувати потік відвідувачів на місцевість.

Нами було розглянуто 9 національних природних парків (НПП) з різних областей України (№1 “Джарилгацький” в Херсонської обл.; №2 - “Тузлівські лимани” в Одеської обл., №3 - “Бузький Гард” в Миколаївської обл., №4 - “Шацький” в Волинській обл.; №5 - “Сколівські Бескиди” в Львівській обл.; №6 - “Галицький” в Івано-Франківській обл.; №7 - “Пирятинський” в Полтавській; №8 - “Гомільшанські ліси” в Харківській обл.; №9 - “Подільські Товтри” в Хмельницькій обл.) та проаналізовано ємність, ступінь стійкості до рекреаційних навантажень, рівень благоустрою найдовшого туристичного маршруту у кожному з наведених НПП. Головним критерієм вибору досліджуваних природних парків була наявність даних про довжину туристичного маршруту, площу НПП, статистичних даних про кількість відвідувачів за рік та опис місцевості вздовж шляху.

Відповідно до методики оцінки рекреаційної ємності території НПП, запропонованої А.А. Голуб, були розраховані наступні показники: середній час проходження маршруту (T_c), максимальна кількість людей, котрі можуть подолати маршрут (K) та оптимальна рекреаційна ємність туристичного маршруту (D). Отримані результати розрахунків наведені в табл. 1.

За методикою всі обрані НПП відповідають нестійкій категорії ландшафтів в умовах нерегульованого режиму їх використання. За результатами розрахунків можна зробити висновок, що найдовший маршрут серед наведених знаходиться в НПП “Сколівські Бескиди”, найбільшу кількість людей може вмістити “Шацький” НПП, а оптимальна кількість туристів в день становить 150 людей в день для НПП “Джарилгацький”, “Шацький”, “Пирятинський”, “Гомільшанські ліси” та “Подільські Товтри” та 75 люд./день в решті НПП.

Рівень благоустрою туристичних маршрутів різняться: в одних НПП (№1, 4, 7, 8, 9) він середній, в інших (№2, 3, 5, 6) - низький.

Таблиця 1 – Результати розрахунків ємності туристичних маршрутів

№	Назва туристичного маршруту	T _c , год	K, люд	D, люд/день
1	Джарилгацький уїк-енд	3,0	90	75
2	Від «0 км» до Сільпрому	1,8	150	150
3	Гранітно-степове Побужжя	2,0	135	150
4	Лісова пісня	0,6	421	75
5	Нижнє Синьовидне – Труханів – гора Ключ – Сколе	4,0	68	150
6	На риборозплідні ставки	2,0	135	150
7	Заплавний Удай	3,6	75	75
8	Алано – болгарське городище біля с. Суха Гомільша	2,3	117	75
9	Пішохідний маршрут №1	6,0	45	75

За технологічним критерієм максимальне рекреаційне навантаження для розміщення наметових таборів становить 60-120 люд-день/га, за психологічним критерієм - 12-20 люд-день/га.

З метою зменшення рекреаційного навантаження на національні парки рекомендовано нормування використання природно-рекреаційних ресурсів, покращення рівня благоустрою та підвищення рівня стійкості ландшафтів для збереження екологічної рівноваги на території зон стаціонарної рекреації та буферної зони.

Базуючись на результатах, можна зробити висновок, що рекреаційно-туристичний потенціал НПП України в даний час використовується недостатньо для залучення рекреантів, але при збільшенні потоку відвідувачів погано облаштовані зони відпочинку та доріжки можуть призвести до погіршення стану екосистем НПП, тому адміністраціям парків необхідно прагнути до підвищення рівня благоустрою до високого, мабуть, з залученням та за підтримкою об'єднаних територіальних громад та громадських організацій.